

Musulmançylykda maşgala binýady

Category: Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiýe

написано kitapcy | 26 января, 2025

Musulmançylykda maşgala binýady MUSULMANÇYLYKDA MAŞGALA BINÝADY

Musulmançylykda Günbatardan gelyän ýaramaz endiklerden goranyp bilýän maşgala binýady bar. Hatda muny günbatarlylaryň özleri hem boýun alýarlar. Olar: «Siziň masgala binýadyňyz diýseň berk, sol sebäpli günbatarly aldym-berdime salan ýaramaz endikler size o diýen täsir etmändir, masgala agzalaryňyz günbatarlylaryň ençeme yaramaz endiklerinden aman galypdyrlar» diýýärler.

Munuň bir sebäbi musulman maşgalasynda ata-enä uly hormat goýulyar. Musulman maşgalada ata-enä hemmeler boýun egýärler. Diňe ata-enäniň musulmançylyga ters gelyän buýruklaryndan ýüz

öwrülýär. Hatda ýalňys buýruk ret edilen mahaly hem oňa örän hoşamaýlyk bilen çemeleşilýär. Musulmançylykda ýalňys buýruk sebäpli-de ata-enä gödek daramak gadagan.

Ata-ene wepat bolansoň hem olara goýulýan hormat dowam edýär, ata-enäniň dostlaryna hormat-sylag edilýär.

Bir adam ata-enesini hormatlamak isleýän bolsa, olaryň ýaşap ýören dostlaryna hormat-sylag etsin, göwünlerini awlasyn. Bu edil ata-enesine dirikä edilen hormat-sylag ýalydyr.

Yslam taryhynda bu sözümi tassyklayan bir waka bolupdyr.

Bir gezek Hezreti Omaryň ogly Abdylla Mekgä barýar ekeni. Önräkten barýan toparyň hem ýoly şol tarapa eken. Yzlaryndan ýetenlerinde Abdylla olaryň birini tanapdyr. Derrew oňa öz münüp barýan eşegini beripdir. Munuň bilen-de çäklenmän, kellesindaki selläni-de çykaryp, onuň kellesine orapdyr.

Muny görenler Abdyllaha:

– Obadaşyň ulagyny bereniňe-de müň-de bir razy bolupdy. Sen munam az görüp selläňem berdiň. Munyň halys göze-başa düşmek bolaýýan-a daldir-dä herna?! – diýipdirler.

Abdylla ibn Omar olara:

– Bu meniň kakamyň dostunyň ogly. Oňa ýagsylyk etsem, edil kakama ýagsylyk eden ýaly bolýaryn. Şol sebäpli-de oňa näçe ýagsylyk etsem-de azdyr – diýip jogap beripdir.

Musulmançylykda ogullaryň atasy ýogalsa, onuň ýerine maşgalada uly agasynyň sözi geçýär. Hemmeler ona gulak asýar, hormat goýýar. Pygamberimiz (s.a.w) hem: «**Aga – ata ýalydyr**» diýmänmidir eýsem?!

Şonuň üçin atalaryň ogullaryna jogapkär bolşy ýaly, maşgaladaky uly doganlar hem kiçilerine jogapkärdir.

Maşgaladaky gyzlar barada Pygamberimiz (s.a.w): «Üç gyzy öndürüp-ösdürüp öz başlaryny çarar ýaly edip ile goşmak (uly günäleri ýok bolsa) ata-enäniň jennete girmegine sebäp bolar» diýipdir. Diýmek, gyzlary ösdürüp kemala getirmek ata-enäniň jennete girmegine sebäp bolup biljek derejede ähmiýetli işdir. Görşümüz ýaly, musulmançylykda maşgala agzalary biri-birine örän berk baglydyr. Biri-birinden aýrylyp gitjek ýerleri ýok. Birek-birege hormat-sylag örän uludyr. Şeýlelikde, maşgala agzalary biri-birlerine gözegçilik edýärler, ýalňyslyga ýol bermeýärler. Hut şol sebäplere görä-de musulmanyň maşgala binýady mizemezdir.

Zaman RAHMATULLAÝEW. Pedagogika we edep-terbiýe